

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinnél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyitlér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 multiméter-árszabás szerinti
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Szilágyi Farkas

† 1910. szept. 6.

A feledhetetlen dr. Kovacs Odön hatalmas gardájának enyedi belső köréből kidölt az utolsó kiváló férfi, ki híven őrizte a nagy idők szomorú es edes emlékeit. Részt vett a harcokban, mint törhetetlen elvű bajnok és az első sorban dolgozott, ahol a nemzeti, vallási, humanus, nemes cselokert munkálni kellett. 1849-ben langokban latta városát s az elfogulatlan hazafas történetíró tollával írta meg a szomorú korszak történetét. Az elpusztult püspöki lak s a romba dőlő lelkes haz omladékaiban szorongó szívvel vizsgálódott bus tekintete, de mar a jövőbe látó lelke előtt lebegett az új erőre kelt és farradhatatlan buzgóságával vagyonsosa tett egyházközsége. Leikes, igaz, buzgó pap és hazafi volt, aki szerette a békét, tolmácsolta a hitet, hirdette a szeretet igéit és jóságos indulattal viseltetett embertársai iránt. Nyugodt szívű, erős lelkű ember volt, telve az idők tanúságaival. Nem sietett ítéleteivel, mert szerette a komoly vizsgálat utján nyert igazságot. Méltányos, humanus, meleg szívű, jótékony ember volt, kire sokat mert a sors, aki sokat szenvedett, sokat túrt, míg végül betelt a mérték! Nem bírta tovább a kínzó fájdalmakat, melyekről nem beszelt, nem panaszkodott, s nem is szerette, ha bajairól sokat kerdezősködtek. Ha ő nem vigasztalható, ha finom, kedves humorával derűt nem keithetett, nem akart sem kedvetleníteni, sem szomorítani. Csak egyszer, egyetlen egyszer, de ez aztán a legutolsó volt — örökre.

Közel 40 éve, hogy ahhoz a baráti körhöz kapcsolódtam, melyhez Szilágyi Farkas tartozott. Engem csak az érdeklődés, a rokonszenv fűzött azokhoz a férfiakhoz, kik immar bevégeztek nagy harczaikat, Szilágyi Farkast éppen e harcok s a küzdelmek avatták fel ez erős falanx kiváló tagjává!

Par évtizede mult, hogy majdnem minden napossá vált érintkezésünk. Nap nap után itt ültem szembe annál az egyszerű régi asztalnál, melyet a kisegítő takarekpenztar becses emlékként tart az egyesület keletkezése óta. Jegyzője, alelnöke, elnöke lett intézetünknek, melyet az ő tagjaival, tisztviselőivel, kllenseivel majdnem második otthonai tekintett. Jó szívevel segített volna mindenkiben, adott volna mindenkinek s bizony nem egy volt olyan, akinek adosságot mint kezes ő fizette meg, egyetlen zugolódo szó nélkül. É nap nap utáni együttlet s a multak emléke bizony együvé forrasztak annak a baráti körnek tagjait, kik között Szilágyi Farkas oly jól érezte magát, s akiknek sorsa iránt barátságos, meleg érdeklődéssel viseltetett. Egeszen felederült arca, tekintete, — elenke, vidamma vált szelleme, ha barátai körében lehetett, kifogyhatatlan volt kedves otteteiben, humoros ebeseleéseiben s a multa való visszaemlékezéseivel le tudta kötni a komoly figyelmet is.

Szilágyi Farkas a kötelességek hű teljesítésének embere volt. Amire vállalkozott, azt lelkiismeretesen vegezte szóval is, tollal is. Mint pap, mint vallás oktató, mint

Alsófehérvármegye és Nagyenyed politikai testületének és számos bizottságának tagja soha sem hiányzott, ha egészsége engedte. Rendkívül ragaszkodott a Bethlen-tanodához, melynek előjárásági gyűlésében buzgón részt vett. Egyházkerületi és egyházmegyei gyűlések leikes látogatója volt. Mint történelmi tanulmányokkal foglalkozó tudos gazdagította Alsófehérvármegye és Nagyenyed város 1848—9-iki történetéről írt alapos műveivel irodalmunkat s keziratban van értékes munkája a nagyenyedi ref. egyház multjáról. Valasztmányi tagja volt az Alsófehérvármegyei történelmi és regészeti társulatnak, melynek ülésén szívesen jelent meg, míg jobb egészsége volt.

Elnezem biztos, jelleghzetes kézvonásait, melyiket nevet f. hó 6-án delelőtt a kisegítő penztarkönyvbe jegyezte. Leikesmeretes gondnal, érdeklődéssel kíserte a tárgyalásokat. Egy orakor ment haza; deután meg kikocsizott s megnezte földjét, szőlőjét. Nagy kinyit hazatérésre kegyesítették s 7 óra után mar befejezte aidasos etetet, veget veve fajtalmának, de mely banatba ejtve edes szép családját, szerető barátait s tisztelőinek ezreit.

Távol voltam. Mult szombaton bucsuztam el tőle meleg kezesorítással, örvendetes vizsontlatas reményével, együtt megbeszelt sok szép terv vegtehajtásának szándékával. Három távirat szonított haza s mar csak a zárt koporsó előtt rohottam le könyveimmel a kegyelet szomorú adóját. A vizsontlatas öröme, az együttmunkalkodás meggyugtató érzete, a baráti szeretet melege, a bős ember vigasztaló részvete immar nem vált többé, elmúlt.

Csak az örök, a tiszta, a nemes szeretet maradt meg szíveinkben s ezzel aldozunk en és barátaink Szilágyi Farkas kedves emlékeinek.

Török Bertalan.

Évnyitó beszéd.

A Bethlen-kollégium évnyitó ünnepélyén, 1910. szept. 5-én tartotta Lázár István rektor-professzor.

Kedves ifjúság!

Az új iskolai év kezdetén szívesen és szeretettel üdvözöllek benneteket.

Bizonyára tisztában van mindegyitek az-zal, hogy ebbe az iskolába miért jöttetek. S ha en előttetek ezt mégis hangoztatom, azért törtéink, hogy együtt fontolgassuk az iskolai élet cseljét és a hozzá való eszközöket. Mert jól értetek meg: aki a czelt akarja, annak a hozzá vezető eszközöket is akarati kell; egyik a másik nélkül csak üres szovirág.

Ismereteket gyűjtve és az iskolai rendjehez alkalmazkova a művelődés utján akartok haladni, ugy-e bizony?

Nos, mi benneteket ezen az uton készségesen és szeretettel fogunk vezetni és támogatni.

Ezért a készségért és szeretetért viszonzásul azt kerjük tőletek, hogy a ti javatokra, testi és szellemi egészséges fejlődetekre, egy szóval művelődetekre szolgáló tanácsainkat és intézkedéseinket szívesen fogadjatok és híven megtartsátok.

Es higgyetek el nekünk, hogy a ti műveltségtek — melyre vezetésünk alatt komolyan törekedni magatok, családotok és nemzeti irányában való szigorú kötelességetek — csak a magatok munkájának lehet az eredménye. A ti felkesedetek, komoly elhatározatok nélkül nincs az a hatalom, mely benneteket magasabb értelemben vett emberre, művelt emberre tehesen.

A mult év elején a művelt élet elemi feltételeire: a tisztaságra, az iskolai rend pontos megtartására és testi egészségetek apollására intettelek benneteket.

Mikor most ezeket az intéseimet egyszerűen megismetelem; tovább folytatom emelkedésemet, előre is jelezve, hogy azon magasabb és nemesebb tulajdonságokhoz, melyekről röviden szonlat fogok, meg fokozottabb mértékben szükséges a ti közreműködetek.

I. Ha valaki közületek mind az ot világrez apro-csepro eseményei iránt, melyeket az utságok naponta közzetesznek, érdeklődni, velük foglalkozni akarja; az lenne belőle, hogy a ti gy el me megoszolna s nem tudna azt az egyedül szükséges és érdemes dolgokra, az iskolai feladatokra, összepontositani. Szonlatkozolna lenni, idejében kifaradni, az olvasást megünna, meg melőtt a nemesebb értelemben vett olvasást, értékes művek tanulmányozását megkezdhetne volna.

A ti iskolai foglalkozatok cselje határozatlan ki van jelölve; erre kell irányulni a figyeimeteknek. Olvasni is csak olyan könyveket érdemes, melyeket tanáraitok megjelöltek; ugy vannak azok kiválasztva, hogy belőle szellemi hasznótok legyen. És ugy érdemes olvasni, hogy a mű tartalmát, cseljét, részének összefüggését folyton szem előtt tartjátok; s addig tovább nem haladtok, míg minden részletet alaposan meg nem értitek; következtetést és okulást nem merítetek. E nélkül az olvasás teljesen cseltelen; haszon helyett karunk van belőle; mert leületes munkára, a latszattal, felszínűl való megelegedésre csabit bennünket.

Csak azért olvasni, hogy időt töltsünk vele; annyi mint keptarakon atsetalni, néhány kép címét és szerzőjét megjegyezni s legfeljebb hozzatenni meg együgyü kerkedesül néhány itt-ott hallott szakkitejezést.

Voltak olyan szorgalmas emberek, a kik megolvastak, hany szó van egy-egy világhírű könyvben; azt is, hogy egy-egy jeletosebb szó hányszor ismetődik. Ilyen szorgalmas ember összegyűjtheti és megtanulhatja, hogy hanyféle legyverrel küzdöttek, hany golyót löttek ki, hany ember esett el vagy sebesült meg, hany kilométer hosszú utat tettek meg ebben vagy abban a világhaboruban. Ismeret sok lesz ebben a gyűjteményben. Gyűjtöjtek tudósna is fogják talan nevezni. De szellemi érték csak ugy lesz belőle, ha valamely magasabb cselra, pl. a történelmi ember megismerésére vagy hasznos tanúság cseljából összehasonlításokat vegezzük velük, következtetéseket vonunk belőlük. A többi gepies munka, felesleges terhe az emlékezetnek.

A tudomány a természet életének jelen-segét is összegyűjti; de nem azért, hogy egyszerű adat vagy ismeret legyen belőle, hanem hogy elemezze, magyarázza; a természeti erők törvényeit felkutatassa; s az embereket ezen erők értékesítésére oktassa. Nyelvet sem azért tanulunk, hogy a szók

és szóalakok élettelen tömegképen nyüzsgjenek a megkínzott, agyonfárasztott emlékezetben: hanem, hogy vele idegen ember-társainkkal érintkezni tudjunk s az ő gondolkodásukat, szellemi termékeiket megismerhessük.

Szóval mindannak, amit az iskolában tanítunk és olvasunk, magasabb célja van; s ezt a magasabb célt nektek is meg kell látnotok és öntudatosan szolgálnotok. Az emlékezet bármekkora terhénél többet ér egy kis önálló vizsgálódás. Azért ne elégedjétek meg azzal, hogy mások gondolatait, tapasztalatait vagy éppen szavait gépiesen megtanuljátok. Az életből, a történelemből, a mindennapi tapasztalatból, de főképp a természetből, olvasmányaitokból s a magatok megfigyeléséből keressetek találó példát a könyvben megírt példák helyett. Így lesz olvasástok és tanulástok érdekessé, öntudatossá és sikeressé.

Csak ezen az úton lehet haladni a tudományos foglalkozásban is: egy tárgyra gyűjteni az egész figyelmet; állandóan vele foglalkozni; az egyes esetekből következtetéseket vonni; lényeges vonásokat összegyűjteni. Ez az alkotás igazi útja. A nevezetes találmányok, az emberi művelődés-történet egy-egy korszakos felfedezése, milyen pl. a gőz, fény és villám történetének fejezetei, Newton és Darwin törvényei nem a véletlen művei, hanem kitartó megfigyelés és sok-sok gondolkodás eredményei.

Mindezen példákkal az értelmi foglalkozás módját és eszközeit akartam felmutatni. És bizonyára észrevettétek belőlük, hogy a ti iskolai munkásságtokban is széles tere van az öntudatos értelmi foglalkozásnak.

Ha minden cselekvésteknek a célját tudjátok; ha gondolkodtok olvasmányaitok, gondolkodtok saját sorsotok, életpályátok felett; s arra komolyan előkészülni iparkodtok; ha fontolgatjátok erőteket; ha minden dologról elfogultság és képzelődés nélkül a maga valódi értéke szerint iparkodtok véleményt alkotni, a szerint, hogy mi a rendeltetése s mennyiben felel meg ezen rendeltetésnek; ha igyekeztetek megismerni azt, ami rátok nézve hasznos és üdvös, szóval igyekeztetek megismerni a jót; ha felismeritek azt, a mi ártalmas és veszedelmes, szóval tanítás és intézkedés alapján felismeritek a rosszsázt; ha a drága időt értéktelen fecsegés, képzelgés, mások megszólása helyett hasznos munkával vagy művészi szórakozással töltitek: akkor azon az úton jártok, mely elvezet benneteket a művelt ember egyik sarkalatos tulajdonságához, a gondolkodás fegyelmezettségéhez, a prudentiához.

II. Az ember igazi értékét azonban a cselekvés adja meg; életrevaló emberben erre kell irányulni minden gondolatnak.

A gondolatnak pedig, hogy cselekvéssé érlelődjék, az érzelem melegére van szüksége. Nem elég, hogy megismertük a jót és rosszsázt; a jó gondolatból jó tett csak úgy lesz, ha lelkesedünk érte, vágyakozunk utána.

Biz úgy van az barátain! az érzelem különféle fokozatokban, mint ösztön, vágy, indulat, szenvedély hatalmaskodik felettünk. Alkot vagy rombol; áldás vagy átok egyaránt lehet. Képes arra, hogy erőt ad minden veszedelemmel, szenvedéssel, sőt a halállal szemben is. Ezek az ember szellemi életének hullámai, melyek néha valósággal viharos tengerhez hasonlítanak.

Igaz, hogy csak mely víznek vannak, pocsolóának nincsenek nagy hullámai; de az is igaz, hogy a nagy vizek úgy kell evezni, hogy a hajónk el ne merüljön.

A sárga tengerben és az indiai oceán északi részében a ciklon nem egyszer nagy rombolást vegez. Hajókat száz-számra, embereket ezer-számra, neha egész erdőket, partokat, sőt szigeteket elpusztít. Kétszáz kilométer sebességgel is rohan oránkiut. Jaj annak a hajónak, mely ebbe a forgatagba belekerül! Az elemek fekevesztett dühöngése ez, melyhez képest a mi szelvésszünk artatlan szello-sugdosás. S mit tett az ember, az öntudatos művelődött ember? Az okos és bator ember hajóra szállott; felkereste a ciklon hazáját; a szel üvöltése közben, a halál torkában nyugodtan merte a gyorsaságot; jegyezte az irányt; megállapította a vihar kerületét és középpontját; s kiszámi-

totta, hogyan lehet a szél irányát felhasználva a ciklon középpontjától távolmaradni és a bizonyos pusztulásból kimenekülni. Sőt tovább ment ez a fegyelmezett lelkű ember. A bengáliai öböl hajószármái belebocsátkoznak a ciklon kerületébe; feket tesznek a rem szárnaira; befogják hajójukba és röppittetik magukat; a míg a kívánt állomásig elérkeznek. Itt aztán a feket lehajítva, kiragadják magukat az orkán hatalmából s tovább vitorláznak a csendes vizeken.

Lássátok fiaim! a mit az ember megtesz a ciklonnal, megteheti saját magával is.

(Folytatása következik.)

Levelezés.

Az alszakács válasza a kis kuktának.

Tüvis, 1910. szept. 6.

Haza beszélni mindenkinek jól esik; de milyen örömmel tehetné ezt a kis kukta? Azt hittem a tett ígéret folytán, hogy csupán arra kíváncsi, ki írta az ellenkritikát. Izléstelen prudériának tartottam azt, hogy mást engedjek sejtetni s ha csak burkoltan is másra engedjem Teleky ur megjegyzéseinek hegyét czélezni. Ugy véltem, hogy mint uri emberhez méltó, azoktól, kiket immár másodszor bánt, bocsánatot kér s velem elintézi az elintézendőket az adott felvilágosítás után.

E helyett megtesz alszakácsnak s levest készített velem egy közös konyhán. S hogy az a leves történetesen „fals“ volt, bizonyára az az oka, hogy Teleky urnak készült azon német receptre, hogy: „gleich gleichlich mit gleichem.“ Mert hát ez a szakács titulus sem egyedül engem ériut s hiába bármennyire fajhat Teleky urnak, azon urak vele szöba még sem állanak.

Sajnos újból nekem kötelességem, nem Teleky urnak, hanem e lap tisztelt olvasóinak a választ megadni. Teleky ural befejeztem. Előfordul az mással is, hogy nem elég emberismerő. En Teleky urat urnak gondoltam, ki ha valamit ígér, meg is tartja, s mert a bucsu-válaszban másokat bántott, azon hitben, hogy az első ellenkritikát mások írták: én kötelességet teljesítettem, midőn magam eléggé tisztességes hangon megneveztem . . .

Teleky ur többek között ki akarja fejteni, hogy velem nem barátkozott. Az okokat nem keresem; mert az egyetlen elfogadható ok tán az volna, hogy én nem reflektáltam arra, hogy nehogy mint a madarat tolláról embert barátjáról — elismerjenek s így igyekeztem magamtól távol tartani.

A múltkori cikkébe felhozott sok sületlenséget mind figyelmen kívül hagyom; hisz aki mindkettenket ismer, megállapítja, hogy ki a normális ember. En csak egyet jegyzek meg. Hagyjuk a nagy közönséget ki a játékból; ha már személyeskedni kezdünk, mire való egy jól szerkesztett lapba a mi izetlenségünk?

En ígérem, hogy semmifele cikkére lapban nem válaszolok s kettőnk között az a különbség, hogy én ünnepélyes ígéret nélkül is szavamnak szoktam állani.

Igy hát ha esetleg ezek után lesz valami mondani valója, én Tüvisen lakom s található is vagyok.

Most meg komolyan jó éjt!

Fried Armin.

Színház.

A elmúlt héten csupa újdonság volt műsoron.

Szombaton Bakonyi és Kálmán Az obsitos cz. nagyszerű operettjét játszották zsufolt ház előtt. Mesészerűen szép e kedves daljáték megható jeleneteivel, stílusa hangulatos, zenéje gyönyörű. Itt nyoma sincs az operettek sikamlós és házasságtörő jeleneteinek. Szathmáryné a nemzetes asszonyt, Zilhy az obsitost, Kiss Tusi Malcsit játszotta; meglátszott, hogy tudatában voltak alakításuk jelentőségének úgy lépnek a színpadra. Zilhy ezenkívül énekével is kitűnt. Pompásan játszott meg Nemeth (boitos), Dezsó (Tihamer) és Kiss Czeecil (Piroska), de tulajába ne kívánkozzanak.

A vasárnap délutáni gyermekelőadás szó-

vegéből ki kellett volna hagyni a nem oda való részt. Az esti Luxemburg grófja másodszor is telt házat vonzott. A darab bájos zenéjét a jó játékkal együtt sűrű tapsok jutalmazták. Veress és Zilhy ma jobb volt.

Hétfőn zónában ment az Erdészleány közepes érdeklődés mellett.

Kedden Farkas Imre kolozsvári költő pompás és mulattató diaktörténetét játszották. Az Iglói diákok előadása iránt nagy volt az érdeklődés, különösen a diákságnak telt nagy öröme benne. Az előadást dícsérni lehet, Marosi és Bárdy szép szólóit külön is kiemeljük, és Nemeth meg Dezsó játékát.

Szerdán A botrány került színpadra. Közönségünk inkább az operetteket kedveli, színműveknek alig jut egy-egy fél ház. Pedig Szathmáry alapos játékát valóban érdemes végig nézni, tanulmányozás, minden részletre kiterjedő figyelem látható kitűnő alakításain. Szabó Irma (Charlotte) ma másodszor adta jelet drámai erejének, multkor feltevéstünk megerősíté. Nemeth nem tudott játszani, Zilhy tulságosan áradozó volt és sietett.

Csütörtökön bizonyára a „változatosságért“ az Elvált asszony című beimportált operette foglalkoztatta a színészeket. Az ilyen póre színdaraboktól helyes az ifjuság távol tartása.

Pénteken másodszor került színpadra Az obsitos, az elsővel egyenlő értékű előadásban egészen telt ház előtt.

Elismerjük, hogy üdvös hatása volt azon közzetett kérelemnek, hogy a hölgyek kalap nélkül jelenjenek meg. De felhívjuk az igazgató figyelmét a következőkre. Komoly panaszt hallottunk, hogy az ülőhelyek tulságos zsufoltan vannak egymás mellett s a közönségnek valóságos kellemetlen helyzete van a zsufolttság miatt a külöben sem szellőztethető és meleg teremben. Az állóhely közönsége pedig éppen rátorlódik az ülő közönségre. Az is megessik, hogy az ülőhelyeket elcserélik. Kérjük az igazgatót erélyes intézkedésre, nehogy reudorséghez keljen fordulni a kellemetlenségől szabadulni vágyó publikumnak.

Vegyes hírek.

Szilágyi Farkas halála.

Folyó hó 7-iken kora reggel gyasztiouagok es ezeknél még sötétebb hír, rohamos gyorsasággal terjedve jelentette, hogy Nagyenyed város derek öreg papja: Szilágyi Farkas szept. 6-án az esti órákban meghalt élete 71-dik, papságának 43 dik esztendejében. Általános volt a meghatottság; nem volt a városban senki, aki őszinte fájdalommal ne gondolt volna a derek, nemestelkü férfiúra. Hiszen csupa jólelkűség, csupa szeretet volt. Egész lelkevel szerette egyházát, szerette városát, szerette intézményeit es egész nagy szeretével szolgáltá valamennyit! Hisz mindnek ott volt a bölcsőjénél, ápolta, nevelgette őket; Nagyenyed város es a ref. egyházközsege is akkor kezdett ujja eladni halalos aleltságból, mikor ő kezdte papi működését. S aztán a város es egyház életétől, városi intézményeink életétől elválaszthatatlan lett Szilágyi Farkas. Mindenütt ott volt, ahol közügyet szolgálni es jót tenni lehetett. Nemes es fáradhatatlan lelke nek figyelmé, érdeklődése, munkássága minden jó es szép dologra kiterjedt. Általános volt a gyász, mely halálát körülvette; a milyen általános volt a szeretet, mely életben körülvette. Temetése f. hó 8-án volt, melyen Kenessey Bela ref. püspök es a környék papsága is nagyszámban megjelent. A halottas háznál imát Jancsó Sándor lelkész mondott s az iparosok dalárdája énekelt; ezután es elhunytat a ref. templomba vitték s ott helyezték ravatalra. Szécsi Ferencz felvinczi ref. lelkész imája után Kenessey Bela püspök mondott gyászbeszédet, mely magasan szárnyaló gondolataival, az apostoli lélek meleg szeretetével s az előadás szóokai erejével mélyen meghatotta a hallgatóságot. Azután paptársai felvették Szilágyi Farkas elfaradt tetemeit s kivitték abból a templomból, melynek 43 esztendeig hűséges szolgálja volt. A temetőben Sándor Elek néhai polgármester közelébe helyezték sírba, mely mellett Jancsó Lajos esperes es Sándor

János tb. esperes mondottak bucsubeszédeket. Gyászjelentést adtak ki: a család, a presbiterium, a kollégium, a Kisegítő takarékpénztár. Koszorukat tettek a ravatalra: Felesége. Gyermekai. Tóth Miklós és családja. Jancsó Sándor és családja. Kovács István és családja (Felenyed). A nagyenyedi ref. egyházközség presbiteriuma. A Bethlen-kollégium elöljárósága, tanári kara és gazdasági tisztviselői. A nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői. A nagyenyedi szegény tanulókat segélyező egyesület. A nagyenyedi állami polgári leányiskola tanestülete. A nagyenyedi állami polgári leányiskola református vallású növendékei. A nagyenyedi állami elemi iskolák és kisdudóvók gondnoksága és tanestületei. — Áldott legyen emlékezte!

— **Az iskolai év megnyitása.** Folyó hó 5-dikén volt az 1910—11. iskolai év ünnepélyes megnyitása. Ina után, melyet Zajzon János vallastanárnak mondott, Lázár István rektor-professzor tartott megnyitó beszédet, melyben a műveltség legfontosabb tulajdonságáról: az önfegyelméről értekezett s erre lelkesítette az ifjúságot. Dóczy Ferencz tanár székfoglaló értekezést olvasott fel a tudományos kutatás módjairól. Majd a rektor ősi szokás szerinti beigtatta a jurátusokat, kiket meleg szavakban üdvözölt és szeretetükbe ajánlotta a gondjaikra bízott ifjúságot. A Hymnusz hangjai zárták be a lélekemelő ünnepélyt. Kár, hogy városi közönségünk egyáltalán nem vett róla tudomást.

— **Távozó lelkész.** Schwartz Béla, a minorita rendház vallásos buzgósága kaplánja, ki nek szép egyházi beszédeit mindig oly sokan hallgatták, eltávozik városunkból. A pancsovai rendház tagja lesz. A hitelet ápolásában való odaadó buzgóságért hívei, mint értesültünk, emléktárgyat adnak át mai bucsuzása alkalmával.

— **Eljegyzés.** Márton Izidor tanár eljegyezte Salamon Dinórát Tövisen. (A mult-kori erről szóló közleményünkben névcsere történt.)

— **Kitüntetett orvostanhallgató.** Váró Ferencz ny. tanár fia Váró Béla orvostanhallgató, ki kollégiumunknak volt jeles növendéke, az első orvosi szigorlatot kitüntetéssel tette le a kolozsvári egyetemen.

— **Iskolák építése megyénkben.** Karácsonyfaiva és Kissolymos községekben egy-egy állami elemiiskolát építenek. Az építést már engedélyezte a közoktatásügyi miniszter.

— **Pályázat postaszállítói állásra.** A kolozsvári postaigazgatóság pályázatot hirdet postaszállítói állásra a nagyenyedi posta- és táviróhivatalnál. A pályázat a kolozsvári igazgatósághoz nyújtandó be október 7-ig. A részletes feltételek kiadóhivatalunkban is megtekinthetők.

— **Zendülés Czelnán.** A magyarigeni kerületben a nemzetiségi izgatás még most sem nyugszik. A jarás főszolgabiraja a törvényes egy korábbi belügyminiszteri rendelet folytán az izgatott politikai hangulatra való tekintettel megújította azon rendelkezését, mely a román nemzeti színek és jelvények tüntető viseletét elközbás és büntetés terhe mellett tiltja. A rendelet végrehajtása eddig nem is jart semmi akadályt. Augusztus 28-án azonban a magyarigeni csendőrségnek Czelnán tartózkodó három tagu járőre észrevette, hogy három sulauc, nevelő Demján Gligor, Háza János és Flóra Simion nemcsak hogy egyenesen tüntető román nemzeti jelvényeket viselnek, hanem utcahosszat lázító tartalmu dalokat is énekelnek. A három suhanca a csendőrök láttára még hangosabban, kihívóbban dalolt, sőt egyenesen gyalázkodó dolog éneklésében kezdett és az oda gyűlt román parasztokat ellenszegülésre izgatta. Az elvakult tömeget nem fogott az intó szó és a további ostrom és kődobálás következtében két csendőr súlyosabban megsebesült, míg a harmadiknak fegyverét törtek szét. A szorongatott csendőrök erre több lövést tettek, melynek következtében Úrcz János még a helyszínén meghalt, míg többen könnyebb sérülést szenvedtek. Az egyik szorongatott csendőr a hozzá támadólag ferkőzött Tath Lázár ellen a szuronyt használta, ki a szenvedett

sérülésbe még azon éjjel meghalt. A fékezett tömeg a verontás láttára sem hagyott fel a támadással és csak az időközben értesített és a Magyarigenből a legválságosabb pillanatban oda érkezett segédjárór közbebelépésével sikerült a tömeget oszlásra bírni. A főcinkosokat és a három bujtogató legényt nevelő Flóra Simion, Demján Gligor és Háza Jánost a csendőrség még az éjjelen elfogta és a gyulafehérvári ügyesség fogházába kísérte. A törvényszéki vizsgálóbíró és a csendőr hadbíró a vizsgálat megajtése céljából a helyszínere szállott ki és kétségtelenül megállapították, hogy a fegyverhasználat a csendőrség részéről jogos volt. Most két század gyalogság és 40 csendőr szállta meg a környeket.

— **A toroczkói vasbányák üzemét a felsősziléziai vasipar társulat beszüntette.** Ennek következtében sok családja maradt kereset nélkül. E vasbányákban most 5 év dolgoznak.

— **Színházi hír.** Csütörtökön színikerkül Szathmáryné és Szathmáry Lajos színházi titkár jutalomjátékaul Egy katon a története nagyhatásu színmű. A derek színészpár jutalomjátékára felhívja a közönség figyelmét.

— **A postatolvajokat elfogták.** A nyár folyamán Szászcsőr, Tövis és Álvincz községekben a postahivatalban betörök jartak és a tövisből 4000, az álvinczből 5000 kor. értékű tárgyat loptak el. Az álvinczi csendőrség nyomozására a múlt elfogták a betörőket Kolozsvárt, Miklós János és Pap Nikulájnak hívják őket és most a gyulafehérvári törvényszék-fogházában várják büntetésüket.

— **A ref. iparos dalárda,** a református egyházi gyász miatt, szüreti mulatságot f. hó 11-éről 18-ára halasztotta.

— **A Protestáns Nőegylet** által a kolozsvári honvéd zenekar közreműködésével f. szeptember 18-ára tervezett hangverseny a közbejött egyházi gyász miatt a jövő év májusára halasztott.

— **Betörések városunkban.** Tegnapra virradó éjjelen a Rakóczi-utcában és Felenyeden több helyen vakmerő betörés és betörési kísérlet történt. Két helyről lovat, a szeszgyárból szerszámot vittek el. Több helyen midőn észrevették őket, megugrottak. Csodálatos, hogy a kutyák nem ugattak az egész környéken. Minden jel arra mutat, hogy elkabították őket. Talán egy-egy ilyen vakmerő támadás a közbiztonság ellen felelősséget minket is, hogy vegre a rendőri szolgálat legelőnyösebb követelménye: az éjjeli rendőrszolgálat megtörténjen. Mint értesültünk, a tetteseket, kik cigányok voltak, Toroczkó és Toroczkószentgyörgy között el is fogták.

Felolós szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

!!!
TÖBB PÉNZE
akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és
tartós szőttesárukat
csak a
nagyenyedi szővőgyárból
Árjegyzék ingyen küldetlk.

Az elismert legjobb,
legeljenjedtebb magyar napilap
Az Ujság
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Rákóczi-ut 54.
Főmunkatársak: Herezeg Ferencz, Kenedi Géza,
Köbor Tamás, Kozma Andor.
Felolós szerkesztő: Gajari Ödön.
Szerkesztő-társ: dr. Agai Béla.
Előfizetési árak:
1 h a 2 kor. 40 fill., 1 4 évre 7 kor., fél évre 14
1-4 korona, egész évre 28 korona.

Eladó alma.

Jancsó Sándor ref. lelkész gyümölcsöséből f. szeptember közepén eladók lesznek a következő fajalmak:

Téli angol arany párom, londoni pepin, batul, különböző renettek (ananász, Bauman, kasseli zöld, karmelita zöld, királyi kurtaszaru és aranyrenett). Kézzelet szedett, válogatott, teljesen ép és hibátlan példányok. Ár a: halmizott vékankint, házhoz szállítva 3 korona. Megrendelni lehet szeptember 12-ig a Kossuth-utca 19. számú lakáson. 226 1-2

Izletes és tápláló „Korona-kenyér”

a marosvásárhelyi első kenyérgyárból kapható Grünfeld Dávid utóadal liszt-kereskedésében. 225 1-5

Kiadó butorozott szobák.

A vármegyházzal szemben Bálint Jánosnál egy egyes és egy kettős szoba külön bejáratokkal kiadó. 209 1-

Alsó-Fehér vármegye alispánjától

8888—1910 alisp. sz.

Pályázati hirdetmény.

Elhalalozas folytán megürült 2 (kettő) irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A vármegyei irnok évi javadalmazása 1400 kor., azaz egyezernegyezer száz korona kezdő fizetes és állomáshelyének megfelelő lakpénz.

A minősítést illetőleg utalok az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ban foglaltakra.

A pályázati kéreskek a minősítést igazoló okmányokkal, az eddigi szolgálatokat igazoló bizonyítványokkal, vagy törzskönyvi lappal és születési anyakönyvi kivonatokkal felszerelve a 125000—1902 B. M. rendelet 4. §-ban előirt feltételek szerint nyújtandók be.

A pályázati határidő 1910. évi október hó 10-én jár le.

Nagyenyeden, 1910. évi augusztus 29-én.
218 3-2 Br. Bánffy Kázmír, alispán.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyszerre tisztít és fehérít is,
s megtakarít minden fáradságot
és megerőltetést!

2793—1910. köz. sz.

Pályázati hirdetmény.

A marosújvári járásban a magyarbükki körjegyzőségben szervezett s évi 1000 kor. fizetéssel javadalmazott **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az előirt képesítéseiket és eddigi gyakorlati működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket hozzam folyó év szeptember hó 22-éig annyi- val is inkább nyújtsák be, mert a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választást f. év szeptember hó 24-én d. u. 3 órakor a magyarbükki körjegyzői irodában fogom megtartani, melyre Magyarbükös, Ozd, Istvánháza, Lándor és Gambucz községek képviselő testületeinek összes tagjait a körjegyző útján meghívom.

A marosújvári járás főszolgabírája.
Marosújvár, 1910. szeptember 5.

Binder József,
főszolgabíró.

220 1—3

Csődösszegelés.

Vb. C. Demján balázsfalvi be nem jegyzett kereskedő csődügyében közhírré teszem, hogy a csődösszeghez tartozó és a csődössze- gben felvett vb. kintlévő követeléseinek összeg szerint 764 k. 76 fill. Gyulafehérvárt dr. Mayer Ödön ügyvéd csődvezetői elnök ügyvédi irodájában **1910. szeptember hó 20-án d. u. 3 órakor** nyilvános szóbeli ajánlati verseny útján, egy tömegben a leg- többet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett eladtnak.

A bánatpénz, a kikiáltási ár 10%-a az árverés közvetlen megkezdése előtt a csőd- választmányi jegyző kezéhez teendő le.

A csődösszeg sem a követelések valódi- ságáért, sem behajthatóságáért nem szava- tot, hanem csupán azért, hogy azok a vb. könyveiben fel vannak veve.

Az árverési vevő a csődvezetőtől igazolás végett a csődösszeget a választ- mány által hitelesített kivonatát és a vétel- ről szóló íkvét II. eredeti példányban kapja.

A vételi illetéket vevő fizeti.

Balázsfalva, 1910. szeptember 8-án.

Dr. Dániel Béla,
ügyvéd, csődösszeg gondnok.

223 1—1

767—1910. szám.

Árlejtési hirdetés.

Alsó Fehér vármegye közkórháza helyi- ségeinek fűtése a bekövetkező tél folya- mán szükséges 200 köbméter kemény szá- raz **tűzifaszállítására** árlejtést hirdetek.

Felhívom vállalkozni óhajtokat, hogy aján- latukat zárt borítékban „Tűzifa ajánlat” felirattal folyó év szeptember hó 26-ig a vármegyei közkórház gondnoki irodájába adják be.

216 2—3

Az ajánlatba kiteendő a fának minősége (esetleg többféle is) és az ára betűvel jelö- lendő meg. A hántott fának legalább 8 % átmerőjének kell lennie.

A fa egy részletben a kórház hátsó ud- varára ölberakva szállítandó be.

A 200 köbméter mennyiséget esetleg meg- haladó szükségletet köteles vállalkozó szü- tén a megállapított árban s az előbb meg- jelölt helyre szállítani.

A szállítás odaitételeseinek jogát az árakra való tekintet nélkül — fenntartom magamnak.

Nagyenyeden, 1910. szeptember 9. én.

Farnos Árpád,
igazg.-főorvos,

222 1—1

771—1910. vht. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910. évi V. 75. számú végzése következtében dr. Szabó Dániel ügyvéd által képviselt Eugen Nikola javára 320 korona s jár. ere- jéig 1910. évi február hó 19-én foganatosított kielégi- tési végrehajtás útján lefoglalt és 1110 koronára becsült követendő ingóságok u. m.: 1 cséplőgép, 1 benzinmotor, jubok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910-ik évi V. 75/4. számú végzése folytán 320 kor. tőkekövetelés, ennek 1909. évi október hó 1 napjá- tól járó 6 % kamatai, 1/2 % váltódíj és eddig össze- sen a bíróság már megállapított költségek erejéig, Fu- gadon az alperes lakásán leendő megtartására 1910. évi szeptember hó 16-ik napjának délelőtti 10 óra- ja határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az értett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyer- tek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-ez. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1910. évi augusztus hó 18-án.

Gajzágó Simon,
kir. jbir. végrehajtó.

1—1 221

873—1910. vht. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910. évi Sp. 111/3. sz. végzése következtében Dr. Szász Pál ügyvéd által képviselt ifj. Bisztricsányi Lajos csődösszege javára 54 kor. 26 f. s jár. erejéig 1910. évi április hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 810 koronára becsült követendő ingóságok, u. m.: házi butorok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1910-ik évi V. 234/4. számú végzése folytán 54 korona 26 fillér tőkekövetelés, ennek % kamatai, 1/2 % váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig,

Nagyenyeden a városháza előtt leendő megtartására 1910. évi szeptember hó 19-ik napjának dél- utáni 3 óraja határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az értett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyer- tek volna, ezen árverés az 1881. évi LXI. t.-ez. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1910. évi augusztus hó 26-án.

Gajzágó Simon,
kir. bir. végrehajtó

219 1—1

Sz. 5225—1910. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által kép- viselt Tyuty Nikolae, ezennel csatlakoztatott nagyenyedi kisegítő takarékpénztár, Löbné Weisz Vilma végrehaj- tónak Krizbai Istvan nagyenyedi lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem következtében a vég- relajtási árverés 140 kor., a csatlakoztatott nagyenyedi kisegítő tkptár javára 1000 kor. s jár., Löbné Weisz Vilma javára 47 kor. 20 fill. tőke s jár. kielégítése vé- gett az 1881. LX. t.-ez. 144 §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósnak kerületében levő a nagyenyedi 32 sz. tkvben A + 59 hrsz. kóház, 60 hrsz. kertre összesen 1440 koronában megállapított ki- kiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi szept. hó 30-ik napján délelőtti 9 órakor a kir. jbiróság mint tkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a hirdetményben kö- rülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alaco- nyabb áron el nem adtnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át kész- pénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42. §- ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes érték- papírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-ez. 170 §-a értelmében a bánat- pénznek csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki- állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, — mert elleneset- ben az árverés az 1908. évi XLI. t.-ez. 25. §-a értel- mében fog folytattni.

A kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1910. évi július hó 2-án.

Weiner Sándor,
kir. jbiró.

217 1—1

Eladó házak.

Rákóczi-utca 54., Kórház-utca 3.,
valamint **Tövis-utca 23. szám** alatti
házastelkek eladók.

Értekezhetni: **Pécsi Lászlóval.**
(Megyeháznál.) 215 2—6

Nemzeti szálloda, nagyvendéglő, kávéház Nagyenyed Fűtér.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a fenti szálloda kezelését átvettem és célom **boraimmal és jó magyar konyhával** a legkényesebb igényt is kielégíteni. **Naponta frissen csapolt Dréher-sör.** Pontos és előzékeny kiszolgálás. A helybeli és vidéki közönség találkozó helye. Hízonkívül is hűvi abbonemá előnyös árban kapható.

Minden vonathoz kocsis jár. Birkocsi minden időben kapható.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve

tisztelettel

SOHR JENŐ, vendéglős.

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Sicilia és Sztojka hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübl, Gleichbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 — 1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.